

BOSHLANG'ICH SINIF O'QUVCHILARINI INGLIZ TILIGA QIZIQTIRISHDA INTERAKTIV O'YINLARDAN FOYDALANISHNING ROLI

Alibekova Zilola Abdulhamid qizi

JDPI o'qituvchisi

Oblanazarova Hilola Feruz qizi

JDPIning III bosqich talabasi

Key words

O'yinlar, interaktiv, texnologiyalar, ta'lim samaradorligi, an'anaviy ta'lim, zamonaviylik, zukko o'quvchi, innovatsiya, pedagogik texnologiya, axborot texnologiyasi, o'quv jarayoni.

Hozirgi kunda o'sib kelayotgan yosh avlodga bilim berish zamon talabiga aylandi. Bu borada ta'lim beruvchilarga ham, ta'lim oluvchilarga ham barcha shart-sharoitlar yaratib berilmoqda. Xususan eng dastlabki ta'lim, maktabgacha ta'lim muossasalarida, yosh bolalarni boshlang'ich sinfga tayyorlov kurslari tashkillashtirildi. Bunda maktabgacha bo'lgan yoshdagi bolalar tarbiyachilar tomonidan harflar va raqamlar bilan tanishadilar.

Yosh bolalarni, ayniqsa, o'yinqaroq bolalarni bilim olishga, kitob o'qishga, yangiliklar o'ylab topishga, qiziqarli buyumlar yasashga va boshqa shu kabilarga qiziqtirishda ma'lum qiyinchiliklar yuzaga keladi. Shuningdek, boshlang'ich sinf o'quvchilari ham endigina o'yin davridan tartiblangan bilim davriga o'tib, hali unchalik moslashmagan bo'ladilar. Ayni shu vaqtda ularni 45 daqiqa biror dars mashg'uloti, o'qish, yozish, dars tayyorlash bilan band qilish orqali ijobiy natijaga erishish qiyin. Chunki ular muntazam jismoniy o'yinlar bilan shug'ullanib, uning mazasidan bahramand bo'lib ulgurishgan. Shu sababli ham zerikarli, darsning tushuntirish qismi bilan ularning e'tiborini torta olmasligimiz mumkin. Aynan bu borada darslarda interaktiv, chalg'ituvchi va qiziqtiruvchi o'yinlardan foydalanish ayni muddao. Bu orqali o'qituvchi o'quvchilarda darsga bo'lgan ishtiyoq va

qiziqishni uyg'otishi mumkin. Shuningdek, hozirgi kunda ta'lim jarayonida interaktiv metodlar, innovatsion texnologiyalar, pedagogic va axborot texnologiyalarini o'quv jarayonida qo'llashga bo'lgan qiziqish, e'tibor kundan kunga kuchayib bormoqda. Bunday bo'lishining sabablaridan biri shu vaqtgacha an'anaviy ta'limda o'quvchilarni faqat tayyor bilimlarni egallashga o'rgatgan bo'lsa, zamonaviy texnologiyalar ularni egallayotgan bilimlarini o'zlari qidirib topishlariga, mustaqil o'rganib, tahlil qilishlariga, xatto, xulosalarni ham o'zlari keltirib chiqishlariga o'rgatadi. O'qituvchi bu jarayonda shaxsning rivojlanishi, shakllanishi, bilim olishi va tarbiyalanishiga sharoit yaratadi va shu bilan bir qatorda boshqaruvchilik, yo'naltiruvchilik funksiyalarini bajaradi. Ta'lim jarayonida o'quvchi asosiy figuraga aylanadi.

Biz bilamizki, ta'limning maqsadi jamiyat ehtiyojiga mos ravishda shakllanadi. Shunday ekan ta'lim tarbiya maqsadi mos va mutanosib bo'lmog'I lozim. Til o'rganish jarayonida xalqning madaniy-axloqiy qadriyatlarga yaqinlashtirish imkoni paydo bo'ladi. Har bir tilni o'rganish jarayonida o'rganuvchilar, o'quvchilar bevosita o'sha til bilan muloqotga kirishadigan xalqlarning madaniyatiga kirib boradilar. Tilni qanchalik chuqur o'rganganlari sari, o'zlari xohlamagan holatda o'sha yurt aholisiga taqlid qila boshlaydilar. Madaniyatiga qiziqib, uni chuqurroq o'rganishga kirishadilar. Bu esa dunyo tillarini o'rganishdagi ayrim qiyinchiliklarni oz bo'lsada osonlashtiradi. Masalan, yurtimizda xorijiy tillarni o'rganishga juda kata e'tibor qaratilmoqda va shu bilan birgalikda o'rganish, uqish uchun keng imkoniyatlar yaratilmoqda. Xususan, ingliz va rus tillarini o'rganish zamon talabiga aylanib ulgurgan. Ta'limning boshlang'ich shakli bo'lmish maktabgacha ta'lim muossasalaridan boshlab ta'limning yuqori bosqichlarida ham ingliz tili chuqurlashtirib o'rgatilmoqda. Hozirda maktab yoshiga qadar bolalar chet tillarda harflarni o'rganib, tanib, raqamlarni sanashni o'rgangan holda maktabga qadam qo'ymoqdalar. Maktablarda esa yoshlariga mos matnlarni yod olib, og'zaki bayon qilishga o'rgatilyaptilar. Bu quvonarli holat, albatta. Ammo yoshlar bilimlarini shu bilan toxtatibgina qolmay, maktab darsidan tashqari qo'shimcha fan to'garaklariga ham qatnab, o'z bilimlarini ustahkamlashmoqda. Ayni damlarda, shahrimizning qay

bir ko'chasiga nazar tashlasangiz, til o'rgatish uchun mo'ljallangan o'quv markazini ko'rishingiz mumkin. Maktab ta'limida o'quvchilar barcha fanlardan tushunchaga ega bo'lsalar, o'quv markazlarida o'zlari qiziqqan soha bo'yicha chuqurlashtirilgan bilimlarga ega bo'ladilar.

Ulug' donishmandlardan biri "... kelajak tashvishi bilan yashasang, farzandlaringga yaxshi bilim ber, o'qit", degan ekan. Yurtimizda ta'lim-tarbiya tizimida amalga oshirilayotgan islohotlar haqiqiy ma'noda bir-ikki yillik, yoki qisqa davrda samaraga erishishga qaratilgan ish emas, balki, chin ma'noda bir necha yuz yillarga tatiydigan o'zgarish bo'ldi, desak mubolag'a bo'lmaydi.

Ma'lumki, ta'limda ilg'or pedagogic va yangi axborotlar texnologiyalarini tadbiq etish, o'quv mashg'ulotlarini samaradorligini oshiribgina qolmay, ilm-fan yutuqlarini amalyotda qo'llash orqali mustaqil va mantiqiy fikrlaydigan, har tomonlama barkamol, yuksak ma'naviyatli shaxsni tarbiyalashda muhim ahamiyat kasb etadi. Bugungi kunda ta'limda "Aqliy hujum", "Fikrlar hujumi", "Tarmoqlar metodi", "Sinkveyn", "BBB", "Beshunchisi ortiqcha", "6x6x6", "Oxirgi so'zni men aytay" kabi zamonaviy texnologiyalar qo'llanmoqda.

Shuningdek, ingliz tili o'qitishda "Hot potato", "Work with partner" metodi, "Which picture can you show", "Find true sentence", "Crossword", "Red apple" interaktiv o'yinlardan foydalanish ham o'quvchilarda til o'rganishga bo'lgan qiziqishni o'stirishga xizmat qiladi.

Xususan, "Hot potato" o'yini. Bunda o'qituvchi fan yuzasidan biror savol beradi va qo'lidagi "Hot potato" nomli sharni o'quvchilarga otadi. Sharni ilib olgan o'quvchi majoziy ma'noda qo'li kuyib qolmasdan savolga javob berishi kerak. Aks holda bu o'quvchi o'yinni tark etib, jazolanishi muqarrar. Ushbu "Hot potato" o'yini o'quvchilarni ko'proq bilim o'rganishlari bilan bir qatorda, tezkorlik va zukkolikka undaydi.

Xullas, dars o'tish mobaynida o'quvchilar yoshiga mos, o'tilayotgan mazmun-mohiyatiga munosib, ham ta'limiy ham tarbiyaviy ahamiyatga ega bo'lgan,

shuningdek, o'quvchilar uchun qiziqarli va foydali bo'lgan interaktiv o'yinlardan foydalanish dars samaradorligini oshiradi va zamonaviy texnologiyalar ta'lim samaradorligiga xizmat qiladi.

Foydalanilgan adabiyotlar:

- 1. Boshlang'ich sinflar metodikasi.*
- 2. Library.ziyonet.uz.*
- 3. Boshlang'ich sinf darsliklari.*
- 4. Djabbarov, S. (2021). Boshlang'ich sinf o'quvchilariga ingliz tilini o'qitishning dolzarb muammolari va echimlari. Журнал иностранных языков и лингвистики, 4(9).*